

เยาวชนยุคดิจิทัล : การเมืองไทยในปัจจุบัน*
YOUTH IN THE DIGITAL AGE: CURRENT THAI POLITICS

สภยา ขาวหมื่นไวย, พระอธิการประเสริฐ ปณญาวโร

Sappaya Khaomuenwai, Praatikan Prasoet Panyavaro

นักวิชาการอิสระ

Independent Scholar

Corresponding Author E-mail: Somboonkh2500@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอแนวคิดในปัจจุบันเกี่ยวกับการเมืองไทยกับเยาวชนในยุคดิจิทัลที่มีสื่อต่าง ๆ เข้ามา ทำให้เกิดแนวคิดต่อการเมืองที่หลากหลายในการที่จะแสดงความคิดเห็นทางการเมือง โดยในยุคนี้ เยาวชนถือว่าเป็นกำลังหลักในการพัฒนาสังคมให้เกิดความพัฒนา เพราะเยาวชนถือว่าเป็นส่วนสำคัญนำสังคมไปสู่ความก้าวหน้า แต่เยาวชนได้มีการเสพสื่อมากเกินไป ทำให้เกิดแนวคิดที่ผิด ๆ ทำให้การพัฒนาไม่แต่ถอยลง โดยนักการเมืองไม่เคยที่จะสนใจในส่วนนี้ เพราะมุ่งเห็นแต่ประโยชน์ส่วนตนมากเกินไป

คำสำคัญ: แนวคิด; เยาวชน; การเมืองไทย

Abstract

This article presents current ideas about Thai politics and youth in the digital age. with various media coming in This creates a variety of political ideas in expressing political opinions. In this era, youth were considered the main force in developing society to achieve great development. Because youth are considered an important part of leading society to progress. But young people are consuming too much media. It creates wrong ideas, causing development to only slow down. The politicians never paid attention to this part. because they focus only on their own interests too much.

Keywords: Concept; Youth; Thai Politics

*Received November 30, 2024; Revised January 15, 2025; Accepted February 2, 2025

บทนำ

เยาวชนนั้น ไม่ได้เรียกตรงตามศัพท์ แต่จะเรียกว่า เด็ก กุลบุตร กุลธิดายาวา และยุวตี หมายถึง ชายหนุ่มหญิงสาว (สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส, 2547) ถ้าครอบครัวใดไม่มีบุตรธิดาแล้ว ท่านเปรียบเหมือนกับคนมีทุกข์เหมือนตกรอกทั้งเป็นเลยเพราะเห็นคนอื่นมี แต่ตนไม่มี ด้วยขาดบุตรธิดาไว้ชื่นชมยินดีนั่นเอง และขณะเดียวกันเมื่อได้บุตรธิดาที่กตัญญูต่อผู้ปกครองแล้ว ก็อุทิศท่านขึ้นจากนรกได้ (พุทธทาสภิกขุ, 2555)

ในยุคที่เทคโนโลยีดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงสังคมทั้งในระดับโลกและในระดับท้องถิ่น เยาวชนยุคดิจิทัล หรือ เยาวชนในยุคโซเชียลมีเดีย ได้กลายเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อการเมืองไทยอย่างมาก การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในปัจจุบันสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในรูปแบบของการแสดงออกทางการเมืองและการต่อต้านรัฐบาล โดยมีการใช้ สื่อออนไลน์ และ เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นเครื่องมือสำคัญในการเคลื่อนไหวทางการเมือง (ณรงค์ สินสวัสดิ์, 2539)

ปัจจุบันของการเมืองไทยเยาวชนในยุคดิจิทัลได้กลายเป็นพลังที่สำคัญการปรากฏตัวของเทคโนโลยีดิจิทัลและโซเชียลมีเดียได้เปลี่ยนวิธีที่คนหนุ่มสาวมีส่วนร่วมในประเด็นทางการเมือง ทำให้พวกเขาสามารถแสดงความคิดเห็นและระดมระดมเพื่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าที่เคยการเคลื่อนไหวเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยสร้างความตระหนักรู้ในประเด็นต่าง ๆ แต่ยังเปิดโอกาสให้เยาวชนสามารถรวมตัวกันและสร้างเครือข่ายที่มีพลังในการเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพของตนเองได้อย่างชัดเจน. การมีส่วนร่วมของเยาวชนในกิจกรรมทางการเมืองนี้ยังส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวัฒนธรรมการเมืองไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย การเคลื่อนไหวของเยาวชนในยุคดิจิทัลจึงไม่เพียงแต่เป็นการแสดงออกถึงความคิดเห็นส่วนบุคคล แต่ยังสะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการสร้างอนาคตที่ดีขึ้นสำหรับประเทศ โดยพวกเขาใช้แพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลและสร้างการสนับสนุนจากกลุ่มคนรุ่นเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ. การเคลื่อนไหวเหล่านี้ยังได้สร้างแรงบันดาลใจให้กับคนรุ่นใหม่ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของความโปร่งใสและการตอบสนองต่อปัญหาสังคมที่สำคัญ การมีส่วนร่วมของเยาวชนในกิจกรรมทางการเมืองนี้ได้แสดงให้เห็นถึงพลังและศักยภาพในการขับเคลื่อนสังคมไปในทิศทางที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งที่จะช่วยสร้างอนาคตที่มั่นคงและยั่งยืนสำหรับประเทศไทยในระยะยาว (สมบัติ อารังธัญญวงศ์, 2557)

การมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นของเยาวชนในการวาทนาทางการเมืองสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่กว้างขึ้นในบรรยากาศทางการเมืองคนหนุ่มสาวใช้แพลตฟอร์มออนไลน์มากขึ้นเพื่อจัดประท้วงแบ่งปันข้อมูล และแสดงความไม่เห็นด้วยกับนโยบายของรัฐบาลแนวนั้นนี้แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการใช้เครื่องมือดิจิทัลเป็นวิธีการแสดงออกทางการเมืองและการเคลื่อนไหว (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2557)

นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของเยาวชนไม่ได้จำกัดเพียงแค่ฝ่ายค้านเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการอภิปรายเกี่ยวกับค่านิยมประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และความยุติธรรมทางสังคมพื้นที่ดิจิทัลทำหน้าที่เป็นเวทีสำคัญสำหรับการสนทนาเหล่านี้ ทำให้คนหนุ่มสาวสามารถเชื่อมต่อกับเพื่อนที่มีความคิดเหมือนกันและขยายข้อความของพวกเขาการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเมืองไทยในปัจจุบันโดดเด่นด้วยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างชาญฉลาด ซึ่งกลายเป็นองค์ประกอบสำคัญของเอกลักษณ์ทางการเมืองและการเคลื่อนไหวของพวกเขาการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้แสดงถึงยุคใหม่ของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สามารถกำหนดอนาคตของประชาธิปไตยของประเทศไทย (จันทนา สุทธิจารี, 2554)

ดังนั้น เยาวชนในยุคดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองไทย โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อออนไลน์เป็นเครื่องมือในการแสดงความคิดเห็นและเคลื่อนไหวทางการเมือง เยาวชนในยุคดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงสังคมทั้งในระดับโลกและท้องถิ่น และมีอิทธิพลต่อการเมืองไทยอย่างมาก เยาวชนในปัจจุบันใช้สื่อออนไลน์และเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำคัญในการเคลื่อนไหวทางการเมืองและแสดงความคิดเห็น การเปลี่ยนแปลงในวัฒนธรรมการเมือง การเคลื่อนไหวของเยาวชนได้สร้างความตระหนักรู้ในประเด็นต่าง ๆ และเปิดโอกาสให้เยาวชนรวมตัวกันเพื่อเรียกร้องสิทธิและเสรีภาพ การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ เยาวชนใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการจัดประท้วง แบ่งปันข้อมูล และแสดงความคิดเห็นด้วยกับนโยบายของรัฐบาล การอภิปรายเกี่ยวกับค่านิยมประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมของเยาวชนไม่ได้จำกัดเพียงแค่ฝ่ายค้าน แต่ยังรวมถึงการอภิปรายเกี่ยวกับค่านิยมประชาธิปไตยสิทธิมนุษยชน และความยุติธรรมทางสังคม

การเมืองยุคดิจิทัลของวัยรุ่นยุค 2024

การตื่นตัวของเด็กและเยาวชนไทยในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา ได้สร้างความเปลี่ยนแปลงต่อภูมิทัศน์สังคมการเมืองไทยอย่างไม่มีวันหวนกลับ เมื่อเพดานทางความคิดได้ถูกยกระดับอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน ประเด็นสาธารณะที่หลากหลายและแหลมคมถูกหยิบยกมาถกเถียง ทั้งในโรงเรียน มหาวิทยาลัย โลกออนไลน์ และบนท้องถนน (ภคจิรา มาตาทิทักษ์, 2565) การเมืองยุคดิจิทัลได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากจากในอดีต ความสามารถในการเชื่อมต่อและสื่อสารผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลทำให้ประชาชน โดยเฉพาะเยาวชน มีโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลและแสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้อย่างรวดเร็วและแพร่หลาย การเคลื่อนไหวทางการเมืองของเยาวชนในยุคดิจิทัลนี้ไม่เพียงแต่เป็นการตอบสนองต่อปัญหาทางสังคมและนโยบายของรัฐบาลเท่านั้น แต่ยังเป็นการแสดงออกถึงความต้องการในการมีส่วนร่วมและเข้ามามีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางของประเทศ การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลเหล่านี้ทำให้เยาวชนสามารถสร้างเครือข่ายและการสนับสนุนจากกลุ่มคนที่มีความคิดเหมือนกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่มีความหมายในสังคม

ในปี ค.ศ. 2024 การเมืองของวัยรุ่นในยุคดิจิทัลมีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างชัดเจน เนื่องจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลที่ส่งผลต่อวิธีการสื่อสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างรวดเร็วและครอบคลุมมากขึ้น วัยรุ่นในยุคนี้ใช้โซเชียลมีเดียและแพลตฟอร์มออนไลน์ในการแสดงความคิดเห็น การเคลื่อนไหว และการต่อสู้ทางการเมือง โดยเทคโนโลยีและสื่อออนไลน์เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างกระแสและเรียกร้องการเปลี่ยนแปลงในสังคม

1. การใช้โซเชียลมีเดียในการแสดงความคิดเห็นในยุคดิจิทัล

วัยรุ่นสามารถใช้โซเชียลมีเดีย เช่น Twitter, Instagram, TikTok, Facebook, และ YouTube เพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองที่เกิดขึ้นในสังคม โดยไม่จำกัดเฉพาะในระดับประเทศ แต่ยังสามารถเชื่อมโยงกับการเมืองระดับโลกได้ทันที ทำให้พวกเขาสามารถสร้างความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมได้อย่างรวดเร็วและมีอิทธิพล

การถือกำเนิดของโซเชียลมีเดียทำให้เยาวชนไทยมีช่องทางในการแสดงความคิดเห็นและรณรงค์เพื่อจุดยืนที่ตนเชื่อมั่นตัวอย่างที่เห็นได้ชัดที่สุดคือการเลือกตั้งทั่วไปในปี พ.ศ. 2562 ซึ่งเยาวชนใช้โซเชียลมีเดียรณรงค์ต่อต้านรัฐบาลที่ทหารหนุนหลังและสนับสนุนการปฏิรูปประชาธิปไตยแซทเท็ก #RiseUpThailand กลายเป็นกระแสไวรัลมีทวิตและโพสต์เรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายล้านครั้งการเคลื่อนไหวออนไลน์นี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการกระตุ้นการสนับสนุนพรรคฝ่ายค้านและมีส่วนทำให้พรรคฝ่ายค้านได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง แซทเท็ก หรือการแชร์ข้อมูลและ คลิปวิดีโอ ที่เกี่ยวกับเหตุการณ์การเมืองต่าง ๆ เช่น การประท้วง หรือ การต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน เป็นสิ่งที่วัยรุ่นในยุค 2024 นิยมทำเพื่อเรียกร้องการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ตัวอย่างเช่น การเคลื่อนไหวทางการเมืองในอิหร่าน หรือ ฮองกง ที่ได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มวัยรุ่นทั่วโลกผ่านโซเชียลมีเดีย

2. การเคลื่อนไหวทางการเมืองที่เน้นการปฏิรูปและความยุติธรรม

เยาวชนดิจิทัลยังเป็นกลุ่มแนวหน้าในการประท้วงต่อต้านรัฐบาลในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาในปี 2020 นักศึกษาหลายพันคนออกมาเดินขบวนบนท้องถนนเพื่อเรียกร้องให้ปฏิรูปรัฐธรรมนูญและยุติการปราบปรามผู้เห็นต่างของรัฐบาลการประท้วงเหล่านี้ส่วนใหญ่จัดขึ้นผ่านแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียเช่น Twitter, Facebook และ Telegram ผ่านช่องทางเหล่านี้นักเคลื่อนไหวรุ่นเยาว์สามารถประสานงานการชุมนุมแบ่งปันข้อมูลและได้รับการสนับสนุนจากผู้ชมทั้งในพื้นที่และต่างประเทศ วัยรุ่นในยุค 2024 ให้ความสำคัญกับ การปฏิรูปสังคม และการ เรียกร้องความยุติธรรม ในหลายๆ ด้าน เช่น การปฏิรูปการศึกษา, การเปลี่ยนแปลงกฎหมายที่ไม่เป็นธรรม, การเคลื่อนไหวเพื่อ สิทธิสตรี, สิทธิชนกลุ่มน้อย, การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการต่อต้านการปกครองแบบทรราช วัยรุ่นมักมองเห็นการเมืองไม่ใช่แค่เรื่องของการเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง แต่เป็นเรื่องของการมีสิทธิ์แสดงความคิดเห็นและการเปลี่ยนแปลงสังคมในทุก ๆ ด้านที่มีความไม่ยุติธรรม

3. การเคลื่อนไหวทางการเมืองแบบดิจิทัล

เหตุผลสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เยาวชนดิจิทัลประสบความสำเร็จในการมีอิทธิพลต่อการเมืองของไทยก็คือความสามารถในการหลีกเลี่ยงกฎหมายการเซ็นเซอร์รัฐบาลไทยมีกฎหมายที่เข้มงวดซึ่งจำกัดเสรีภาพในการแสดงออกและควบคุมเนื้อหาออนไลน์อย่างไรก็ตามเยาวชนที่เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีได้หาวิธีหลีกเลี่ยงข้อจำกัดเหล่านี้โดยใช้เครือข่ายส่วนตัวเสมือน (VPN) หรือแอปส่งข้อความเข้ารหัสซึ่งทำให้พวกเขาสามารถแสดงออกได้อย่างอิสระโดยไม่ต้องกลัวผลที่ตามมา การเคลื่อนไหวทางการเมืองในปี 2024 ของวัยรุ่นมักจะเป็น การเคลื่อนไหวที่เน้นการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เช่น การสร้าง แพลตฟอร์มออนไลน์ หรือ เว็บไซต์ สำหรับการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้น, การจัดทำ แคมเปญดิจิทัลที่มุ่งเน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง, หรือการใช้ Crowdfunding เพื่อระดมทุนในการสนับสนุนการเคลื่อนไหว

การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลทำให้วัยรุ่นสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทันที และสามารถจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวได้ในรูปแบบที่ไม่ต้องใช้ต้นทุนสูง เช่น การจัดการชุมนุมออนไลน์, การทำแคมเปญทางอินเทอร์เน็ต, และการใช้ การสตรีมมิง (streaming) เพื่อถ่ายทอดกิจกรรมทางการเมืองที่มีความสำคัญให้ผู้คนรับรู้

4. การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งและการเมืองท้องถิ่น

วัยรุ่นในปี 2024 มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เข้มข้นมากขึ้น ไม่เพียงแต่ในระดับท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการเลือกตั้งในระดับชาติ วัยรุ่นมีการใช้ แพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อเข้าใจนโยบายของพรรคการเมืองต่าง ๆ และตัดสินใจอย่างมีข้อมูลในการเลือกตั้ง การเข้าร่วมในการเลือกตั้งในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การลงทะเบียนเลือกตั้งออนไลน์ หรือการเข้าร่วมเป็นนักเคลื่อนไหว ในการหาเสียงของพรรคการเมืองที่มีแนวทางตรงกับความเชื่อของตน

5. การต่อต้านการเซ็นเซอร์และการละเมิดเสรีภาพ

หนึ่งในประเด็นที่วัยรุ่นในยุค 2024 ให้ความสำคัญคือ การปกป้องเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การต่อต้านการเซ็นเซอร์, การคุกคามสิทธิในการแสดงความคิดเห็น, และการใช้กฎหมาย เพื่อควบคุมการใช้สื่อดิจิทัล หรือการเข้าถึงข้อมูล สังคมในยุคนี้มักพบการเคลื่อนไหวที่ใช้โซเชียลมีเดียเพื่อประท้วงการใช้อำนาจทางการเมืองที่ไม่ชอบธรรม

เช่นเดียวกับในประเทศที่มีการปกครองแบบเผด็จการ, วัยรุ่นมักใช้สื่อดิจิทัลเพื่อเผยแพร่ความคิด, ร้องเรียนปัญหาการขัดขวางเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และสนับสนุนการยกเลิกกฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

6. การรับมือกับข่าวปลอมและข้อมูลเท็จ

การเข้าถึงข้อมูลทางการเมืองที่รวดเร็วทำให้เกิด ปัญหาข่าวปลอมและข้อมูลที่ผิดซึ่งเยาวชนในยุคนี้จำเป็นต้องมีทักษะในการแยกแยะข้อมูลที่เชื่อถือได้จากข้อมูลที่ผิด พวกเขาเริ่มรู้จักใช้ เครื่องมือเช็คความจริง และแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ เช่น การตรวจสอบข้อมูลจาก

สำนักข่าวที่เป็นกลางหรือการใช้ การศึกษาข้อมูลออนไลน์ เพื่อเพิ่มความเข้าใจและลดผลกระทบจากการเผยแพร่ข่าวปลอม

นอกจากนี้เยาวชนดิจิทัลยังท้าทายโครงสร้างอำนาจแบบเดิมของประเทศไทยด้วยการสร้างแหล่งข้อมูลทางเลือกเนื่องจากสื่อกระแสหลักถูกควบคุมและเซ็นเซอร์อย่างเข้มงวด โดยรัฐบาลเยาวชนไทยจึงหันไปพึ่งสื่ออิสระและนักข่าวภาคประชาชนเพื่อติดตามข่าวสารแพลตฟอร์มเหล่านี้มีมุมมองที่หลากหลายและวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบันมากขึ้นซึ่งช่วยลดหลอมความคิดเห็นของสาธารณชนและท้าทายเรื่องเล่าที่ครอบงำโดยทางการ

ดังนั้น การตื่นตัวของเยาวชนไทยในยุคดิจิทัลได้เปลี่ยนภูมิทัศน์การเมือง โดยเฉพาะการใช้โซเชียลมีเดียในการแสดงความคิดเห็นและเคลื่อนไหวทางการเมือง การใช้โซเชียลมีเดียเยาวชนใช้โซเชียลมีเดียเพื่อแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ทำให้เกิดการตระหนักรู้และมีส่วนร่วมอย่างรวดเร็ว การเคลื่อนไหวทางการเมือง เน้นการปฏิรูปและความยุติธรรม เช่น การศึกษากฎหมาย สิทธิสตรี สิทธิชนกลุ่มน้อย และการต่อต้านการปกครองทรราช การเคลื่อนไหวแบบดิจิทัล ใช้เทคโนโลยี เช่น VPN และแอปส่งข้อความเข้ารหัส เพื่อหลีกเลี่ยงการเซ็นเซอร์ การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลในการเข้าใจนโยบายและตัดสินใจเลือกตั้ง การต่อต้านการเซ็นเซอร์ ปกป้องเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและต่อต้านการเซ็นเซอร์ การรับมือกับข่าวปลอม แยกแยะข้อมูลที่เชื่อถือได้จากข้อมูลผิด และใช้เครื่องมือเช็คความจริง การเผชิญกับการต่อต้าน เผชิญกับการต่อต้านจากกลุ่มอนุรักษ์นิยมที่มองว่าพวกเขาเป็นภัยคุกคามต่ออำนาจและค่านิยมดั้งเดิม

ฝ่ายทรราชกับเผด็จการทางการเมืองของไทยในยุคดิจิทัล

ภายใต้การปกครองของรัฐบาลทรราชในประเทศไทย ประชาชนต้องเผชิญกับการควบคุมและการควบคุมอย่างเข้มงวด สื่อหลักมักถูกควบคุมและเซ็นเซอร์ ข่าวสารที่ประชาชนได้รับจึงถูกคัดกรองและจัดระเบียบตามคำสั่งของรัฐบาล เทคโนโลยีดิจิทัลและโซเชียลมีเดียกลายเป็นทางเลือกสำคัญสำหรับการเผยแพร่ข้อมูลและความคิดเห็นที่แตกต่าง ในยุคดิจิทัลที่การสื่อสารและข้อมูลสามารถแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็วผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ การเมืองไทยก็ต้องเผชิญกับ การเปลี่ยนแปลงในรูปแบบการปกครอง โดยเฉพาะในแง่ของ การต่อสู้ระหว่างฝ่ายทรราชกับการเคลื่อนไหวทางการเมือง ในยุคนี้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความท้าทายใหม่ในการปกครองและการต่อต้านการปกครองที่ไม่โปร่งใส พุดอีกอย่างหนึ่งก็คือ ยังไม่ทำให้เสรีภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจแก่ประชาชนอาณานิคม แต่จะใช้เทคโนโลยีเข้าไปทำให้อาณานิคมเกิดรายได้มากขึ้น (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2562) ในทัศนะของอเล็กซิส เดอ ทอกเกอวิลล์ (Alexis de Tocqueville) ศาสตราจารย์ทางทฤษฎีแห่งประชาธิปไตยอเมริกัน วัฒนธรรมประชาธิปไตยมักจะมี "ความทนทาน" ต่อความคิดเห็นที่แตกต่างไม่มากนัก ทั้งนี้ ในสังคมที่มีรูปแบบเก่าแก่กว่าที่ปกครองโดยขุนนางกลับให้ความสำคัญกับสาธารณมติ (Public Opinion)

มากกว่า เพราะเชื่อกันว่าสาธารณมติเป็น “ของแท้” ฉะนั้น จึงถือกันว่ามีคามทรงสิทธิ์ในทางศีลธรรมเป็นอย่างมาก (บุญรักษ์ บุญญะเขตมาลา, 2548)

1. การปกครองแบบทรราชในยุคดิจิทัล

ฝ่ายทรราช หรือผู้ปกครองที่ใช้อำนาจโดยไม่คำนึงถึงสิทธิของประชาชน ยังคงมีอิทธิพลในประเทศไทย แม้ว่าในยุคดิจิทัลประชาชนและเยาวชนสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อเคลื่อนไหวและแสดงความคิดเห็นต่อรัฐบาล แต่ รัฐบาลทรราช ยังคงมีกลยุทธ์ในการควบคุมการสื่อสารและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นผ่านการใช้กฎหมาย การเซ็นเซอร์ หรือแม้แต่การข่มขู่ผู้ที่ต่อต้านอำนาจของรัฐ

ตัวอย่างหนึ่งที่เราเห็นได้ชัดคือการใช้ กฎหมายหมิ่นพระบรมเดชานุภาพและกฎหมายอาญา เพื่อปิดกั้นการวิจารณ์รัฐบาลและสถาบันทางการเมืองที่มีอำนาจเหนือกว่า การใช้กฎหมายดังกล่าวทำให้ประชาชนโดยเฉพาะ เยาวชน ที่แสดงความคิดเห็นหรือเคลื่อนไหวทางการเมืองต้องเผชิญกับการถูกดำเนินคดี ซึ่งเป็นการจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างรุนแรง

2. การใช้เทคโนโลยีในการควบคุมและเซ็นเซอร์

แม้ว่า เทคโนโลยีดิจิทัล จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการเคลื่อนไหวทางการเมืองของเยาวชนและประชาชนที่เรียกร้องประชาธิปไตย แต่รัฐบาลทรราชก็มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อควบคุมสื่อและเซ็นเซอร์ข้อมูลที่ไม่ตรงกับอำนาจของตน การใช้ การติดตามออนไลน์, การบล็อกเว็บไซต์, การเซ็นเซอร์สื่อสังคมออนไลน์ และการจำกัดการเข้าถึงข้อมูลเป็นหนึ่งในวิธีที่รัฐบาลใช้เพื่อลดผลกระทบจากการเคลื่อนไหวทางการเมืองที่เกิดขึ้นในโลกดิจิทัล

การเซ็นเซอร์สื่อออนไลน์ เช่น การปิดกั้น เว็บไซต์ข่าว ที่วิจารณ์รัฐบาล หรือการ จับกุมผู้เผยแพร่ข่าวสาร ที่ถือว่าเป็นภัยต่อความมั่นคงของชาติ เป็นการใช้กลยุทธ์ที่ปิดกั้นเสรีในการแสดงความคิดเห็นและจำกัดการเผยแพร่ข้อมูลที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้

3. การต่อสู้ของประชาชนผ่านโซเชียลมีเดีย

ถึงแม้ว่า รัฐบาลทรราช จะพยายามควบคุมและเซ็นเซอร์ข้อมูลอย่างเข้มงวดแต่โซเชียลมีเดีย ยังคงเป็นช่องทางสำคัญที่ทำให้ประชาชนและเยาวชนสามารถแสดงความคิดเห็นได้ แม้ในสภาพแวดล้อมที่มีการควบคุมอย่างหนัก ตัวอย่างเช่น การเคลื่อนไหวของกลุ่มเยาวชนปลดแอก, #FreeYouth, และการประท้วงในปี 2020 ซึ่งใช้ แพลตฟอร์มออนไลน์ ในการระดมความคิดเห็น, จัดกิจกรรม, และเผยแพร่ข้อเรียกร้องเกี่ยวกับการปฏิรูปการเมืองและสิทธิของประชาชน

การใช้ แฮชแท็ก หรือการ แชร์โพสต์ เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนกระแสการเคลื่อนไหวทางการเมืองในโลกออนไลน์ทำให้แม้จะถูกเซ็นเซอร์หรือบล็อกสื่อบางประเภท ข้อมูลยังคงแพร่กระจายไปได้โดยไม่จำกัด ทั้งนี้ การใช้เทคโนโลยีในการเผยแพร่ข้อมูล ทำให้ประชาชนสามารถร่วมกันแสดงออกถึงความไม่พอใจต่อการปกครองแบบทรราชได้

4. การต่อสู้กับอำนาจที่ไม่มีความโปร่งใส

ในยุคดิจิทัล, เยาวชนและประชาชนต่างเรียกร้องให้มี การปฏิรูป การเมืองในประเทศไทย เพื่อให้การปกครองมีความโปร่งใสและเคารพในสิทธิของประชาชน รัฐบาลทหารฯ มักจะมีการใช้ กลยุทธ์การปิดปาก ไม่ให้มีการพูดถึงปัญหาความไม่โปร่งใส โดยเฉพาะในเรื่องของการจัดการการเลือกตั้งที่ไม่ยุติธรรม การปกป้องผลประโยชน์ของชนชั้นสูง หรือการควบคุมสถาบันต่าง ๆ ที่มีอำนาจสูงสุดในสังคม

การเรียกร้องให้มีการ ปรับปรุงการเลือกตั้ง และการ เคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตย กลายเป็นส่วนหนึ่งของการต่อสู้เพื่อเรียกร้องสิทธิในการมีเสียงและความเสมอภาคของประชาชน

5. การตอบโต้จากรัฐบาลและการปราบปราม

แม้ว่าจะมีการเคลื่อนไหวของประชาชนและเยาวชนที่เรียกร้องการปฏิรูปการเมืองในยุคดิจิทัล แต่รัฐบาลที่ปกครองด้วยอำนาจแบบทหารฯก็มีการใช้ มาตรการปราบปราม เช่น การจับกุมผู้ประท้วง, การใช้ กองกำลังรักษาความสงบ เพื่อสลายการชุมนุม, หรือการใช้กฎหมายพิเศษ ในการจัดการกับผู้ที่มีความเห็นขัดแย้งกับอำนาจปัจจุบัน

การใช้ การปราบปรามแบบรุนแรง ในการเผชิญหน้ากับการเคลื่อนไหวทางการเมืองในยุคดิจิทัลทำให้เกิดการต่อสู้ในรูปแบบของ การประท้วงออนไลน์ และการสร้าง กลุ่มเคลื่อนไหว ที่พยายามต่อสู้ด้วยวิธีการทางการเมืองที่ไม่มีความรุนแรง

ฝ่ายทหารฯและเผด็จการทางการเมืองของไทยในยุคดิจิทัล เป็นการต่อสู้ระหว่าง การปกครองที่พยายามควบคุมและจำกัดเสรีภาพทางการเมืองกับการเคลื่อนไหวของประชาชนที่ใช้ เทคโนโลยีและสื่อออนไลน์ ในการเรียกร้องประชาธิปไตย, เสรีภาพ, และการปฏิรูปการเมือง แม้จะมีการใช้กลยุทธ์การควบคุมและปราบปรามจากรัฐบาล แต่ประชาชนในยุคนี้ก็สามารถใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลในการส่งเสียงเรียกร้องการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในประเทศไทย การเกิดขึ้นของเยาวชนดิจิทัลในวงการเมืองของไทยได้นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญใน วิธีการพูดคุยทางการเมืองในประเทศการใช้แพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อการเคลื่อนไหวและการแสดงออกได้ท้าทายโครงสร้างอำนาจแบบเดิมและเปิดโอกาสให้กลุ่มคนที่ถูกละเลยได้มีเสียง อย่างไรก็ตามอิทธิพลของพวกเขายังต้องเผชิญกับอุปสรรคจากข้อจำกัดของรัฐบาลและความกังวลเกี่ยวกับข่าวปลอมในขณะที่ประเทศไทยยังคงเดินทางในภูมิทัศน์ทางการเมืองที่ซับซ้อนเป็นที่ชัดเจนว่าเยาวชนดิจิทัลจะมีบทบาทสำคัญในการกำหนดอนาคตของประเทศผู้กำหนดนโยบายจำเป็นต้องตระหนักถึงผลกระทบของพวกเขและหาวิธีสร้างความสัมพันธ์กับพวกเขา ในเชิงบวกขณะเดียวกันก็รักษาค่านิยมประชาธิปไตย เช่น เสรีภาพในการแสดงออกและการเข้าถึงข้อมูล

ดังนั้น ประชาชนไทยต้องเผชิญกับมาตรการควบคุมและการเซ็นเซอร์จากทางการ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและโซเชียลมีเดียในการเผยแพร่ข้อมูลและความคิดเห็นที่หลากหลาย การควบคุมและเซ็นเซอร์ ทางการเมืองในประเทศไทยใช้กฎหมายและการเซ็นเซอร์เพื่อควบคุมการ

สื่อสารและจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นประชาชน รวมถึงเยาวชนที่เคลื่อนไหวทางการเมือง การใช้เทคโนโลยีในการควบคุม แม้ว่าเทคโนโลยีดิจิทัลจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการเคลื่อนไหวทางการเมือง ทางเราก็ยังใช้เทคโนโลยีในการติดตามออนไลน์ บล็อกเว็บไซต์ และเซ็นเซอร์สื่อสังคมออนไลน์เพื่อลดผลกระทบจากการเคลื่อนไหว การต่อสู้ผ่านโซเชียลมีเดียประชาชนและเยาวชนใช้โซเชียลมีเดียในการแสดงความคิดเห็นและจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวทางการเมือง ท่ามกลางมาตรการควบคุมและเซ็นเซอร์ การต่อสู้กับอำนาจที่ไม่โปร่งใส เยาวชนและประชาชนเรียกร้องให้มีการปฏิรูปการเมืองเพื่อให้การปกครองมีความโปร่งใสและเคารพในสิทธิของประชาชน การตอบโต้และการปราบปราม ทางการใช้มาตรการต่าง ๆ เช่น การจับกุมผู้ประท้วงและการใช้กองกำลังรักษาความสงบเพื่อสลายการชุมนุม การเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล การเคลื่อนไหวของเยาวชนดิจิทัลในวงการเมืองไทยนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงในวิธีการพูดคุยทางการเมืองและท้าทายโครงสร้างอำนาจแบบเดิม

สรุป

ฝันร้ายของอนาคตเยาวชนไทยยุค 2024 กับการเมืองเผด็จการในคราบประชาธิปไตย เป็นการสะท้อนถึงความกังวลต่อผลกระทบที่เกิดจากการผสมผสานของเทคโนโลยีดิจิทัลและระบบการเมืองที่อาจบิดเบือนไปจากอุดมการณ์ประชาธิปไตย แนวโน้มเหล่านี้อาจสร้างความท้าทายใหม่ ๆ ให้กับเยาวชน ซึ่งเป็นกลุ่มที่พึ่งพาเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมาก ยุคดิจิทัลก่อให้เกิดเยาวชนรุ่นใหม่ที่มีเชื้อชาญด้านเทคโนโลยีและมีความรู้ทางการเมืองในประเทศไทยเยาวชนเหล่านี้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาทางสังคมเป็นอย่างดีเข้าร่วมการอภิปรายออนไลน์อย่างแข็งขันและใช้แพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียเพื่อแสดงความคิดเห็น อย่างไรก็ตามแพลตฟอร์มเหล่านี้เองที่มอบอิสรภาพและการแสดงออกแก่พวกเขายังถูกใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมและจัดการโดยผู้นำเผด็จการอีกด้วย ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาประเทศไทยได้เผชิญกับการเปลี่ยนแปลงไปสู่การปกครองแบบเผด็จการภายใต้หน้ากากของประชาธิปไตยการรัฐประหารในปี พ.ศ. 2557 ภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาถือเป็นจุดเริ่มต้นของกระแสดังกล่าว นับแต่นั้นมาเสรีภาพในการพูดและการแสดงออกก็ถูกจำกัดลงหลายประการ โดยเฉพาะบนอินเทอร์เน็ต พระราชบัญญัติว่าด้วยอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ (CCA) และพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ (PAA) ถูกใช้เพื่อปิดปากเสียงที่ไม่เห็นด้วยและเซ็นเซอร์เนื้อหาที่ถูกมองว่าวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล การปราบปรามเสรีภาพในการแสดงออกครั้งนี้ส่งผลกระทบอย่างมากต่อเยาวชนไทยซึ่งพึ่งพาโซเชียลมีเดียเป็นอย่างมากในการสื่อสารและรับข้อมูลนักเคลื่อนไหวเยาวชนจำนวนมากถูกจับกุมหรือถูกบังคับให้ลี้ภัยเนื่องจากพูดต่อต้านนโยบายของรัฐบาลเหตุการณ์ดังกล่าวสร้างบรรยากาศแห่งความหวาดกลัวและการเซ็นเซอร์ตัวเองในหมู่เยาวชน ส่งผลให้เยาวชนไม่สามารถมีส่วนร่วมในการอภิปรายที่มีความหมายและท้าทายอำนาจได้ ยิ่งไปกว่านั้นการควบคุมสื่อกระแสหลักของรัฐบาลทำให้เยาวชนไทยเข้าถึงข่าวสารที่เป็นกลางได้จำกัด

เมื่อสื่อของรัฐเข้ามาครอบงำเรื่องราวต่างๆเยาวชนจึงต้องเผชิญกับความท้าทายในการสร้างความคิดเห็นอย่างอิสระและตัดสินใจอย่างรอบรู้เกี่ยวกับอนาคตของตนเอง

นอกจากนี้ จากการที่เทคโนโลยีมีการใช้งานเพิ่มมากขึ้นในทุกแง่มุมของชีวิตทำให้มีความกังวลเพิ่มขึ้นเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวและการเฝ้าติดตามข้อมูลในประเทศไทยรัฐบาลถูกกล่าวหาว่าใช้เทคโนโลยีเฝ้าติดตามขั้นสูงเพื่อเฝ้าติดตามกิจกรรมออนไลน์ของพลเมืองซึ่งยังจำกัดเสรีภาพและความเป็นส่วนตัวของพวกเขาการติดตามอย่างต่อเนื่องนี้อาจส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมออนไลน์ของเยาวชนนำไปสู่การเซ็นเซอร์ตัวเองและจำกัดรอยเท้าดิจิทัลของตนเอง องค์ประกอบของฝันร้าย

1. การควบคุมข้อมูลผ่านเทคโนโลยี

1.1 การสอดแนมและเฝ้าระวัง ระบบดิจิทัลช่วยให้รัฐบาลที่มีแนวโน้มเผด็จการสามารถติดตามพฤติกรรมของประชาชนผ่านกล้องวงจรปิด ระบบจดจำใบหน้าและการวิเคราะห์ข้อมูลบนโซเชียลมีเดีย

1.2 การปิดกั้นการสื่อสาร: การเซ็นเซอร์เว็บไซต์ โซเชียลมีเดีย และเนื้อหาที่วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลจะทำให้เยาวชนไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลที่หลากหลายและเป็นอิสระได้

2. การใช้เทคโนโลยีเพื่อควบคุมความคิดเห็น

2.1 การบิดเบือนข้อมูล (Disinformation) รัฐบาลหรือกลุ่มที่มีอำนาจอาจใช้เทคโนโลยีในการเผยแพร่ข้อมูลที่ผิดเพื่อชักจูงความคิดเห็นของประชาชน โดยเฉพาะเยาวชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักในโลกออนไลน์

2.2 การปั่นกระแสด้วยบอต (Bots) ใช้บัญชีปลอมในการสร้างกระแสนับสนุนหรือโจมตีฝ่ายตรงข้าม ทำให้เกิดการบิดเบือนมุมมองของสังคม

3. การจำกัดสิทธิในโลกดิจิทัล

3.1 การออกกฎหมายที่จำกัดสิทธิเสรีภาพทางออนไลน์ เช่น การกำหนดให้ผู้ใช้งานลงทะเบียนโดยเปิดเผยตัวตน หรือลงโทษผู้ที่แสดงความคิดเห็นขัดแย้งกับผู้มีอำนาจ

3.2 การแทรกแซงในพื้นที่ส่วนตัวของเยาวชน เช่น การตรวจสอบข้อความส่วนตัวหรือการห้ามใช้งานแพลตฟอร์มบางประเภท

4. การสร้างความเหลื่อมล้ำผ่านเทคโนโลยี

4.1 การเข้าถึงเทคโนโลยีและการศึกษาในยุคดิจิทัลอาจไม่เท่าเทียมกัน เยาวชนในพื้นที่ชนบทหรือผู้ที่มีฐานะยากจนอาจถูกทอดทิ้งจากการพัฒนาทางดิจิทัล

4.2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อประโยชน์เฉพาะกลุ่มทุนใหญ่ แต่ไม่ได้ช่วยให้คนรุ่นใหม่ในทุกชนชั้นเติบโตไปพร้อมกัน

ผลกระทบต่อเยาวชน

1. การสูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง เมื่อเยาวชนถูกจำกัดทั้งในโลกออนไลน์และโลกความเป็นจริง พวกเขาอาจไม่สามารถพัฒนาตัวตนหรือแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างเต็มที่

2. ความหมดศรัทธาต่ออนาคต เยาวชนที่เห็นว่าความพยายามเปลี่ยนแปลงสังคมผ่านการใช้เทคโนโลยีหรือการเมืองถูกกดทับ อาจหมดกำลังใจและเลือกที่จะปลีกตัวออกจากกระบวนการทางสังคม

3. สังคมที่เต็มไปด้วยความหวาดระแวง การเฝ้าระวังและบิดเบือนข้อมูลอาจทำให้สังคมเต็มไปด้วยความไม่ไว้วางใจต่อกัน เยาวชนที่เติบโตในสภาพแวดล้อมนี้อาจขาดความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งกับผู้อื่น

แนวทางแก้ไข

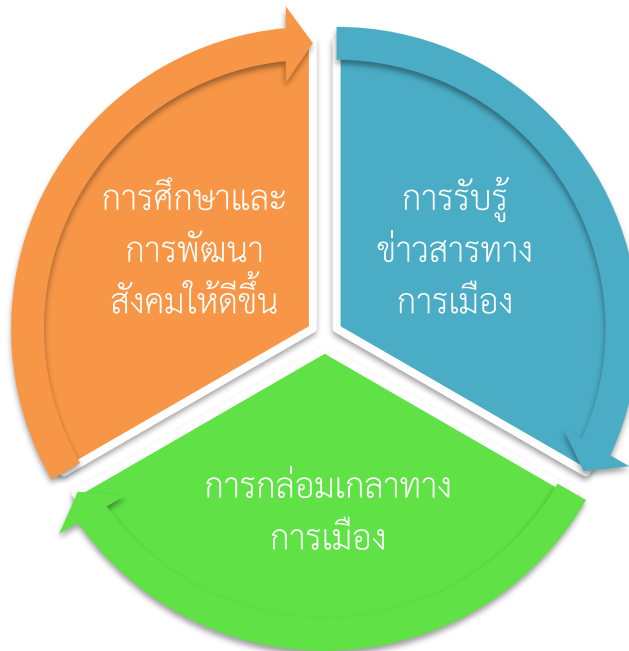
1. ส่งเสริมการศึกษาเรื่องดิจิทัล การให้ความรู้เกี่ยวกับการคิดเชิงวิพากษ์ การตรวจสอบข้อเท็จจริง และการใช้งานเทคโนโลยีอย่างปลอดภัย จะช่วยให้เยาวชนมีภูมิคุ้มกันต่อการบิดเบือนข้อมูล

2. สนับสนุนเสรีภาพทางออนไลน์ การรณรงค์และผลักดันให้มีกฎหมายที่ปกป้องสิทธิในโลกดิจิทัล และการสร้างพื้นที่ออนไลน์ที่ปลอดภัยและเสรีสำหรับเยาวชน

3. การสร้างชุมชนดิจิทัลที่ยั่งยืน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลที่เข้าถึงได้อย่างเท่าเทียม และการสนับสนุนให้เยาวชนในทุกพื้นที่มีโอกาสเข้าถึงเทคโนโลยี

4. การส่งเสริมความโปร่งใสในรัฐบาลการเปิดเผยข้อมูลของรัฐบาล และการสร้างระบบที่ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ จะช่วยลดการใช้อำนาจในทางที่ผิด

การผสมผสานระหว่างการเมืองแบบเผด็จการที่แฝงตัวอยู่ในรูปของประชาธิปไตยและยุคดิจิทัลกำลังพิสูจน์ให้เห็นว่าเป็นฝันร้ายสำหรับอนาคตของเยาวชนไทยการจำกัดเสรีภาพในการแสดงออก สื่อที่ลำเอียงการเข้าถึงข้อมูลที่เป็นกลางอย่างจำกัด และการควบคุมการศึกษา กำลังขัดขวางความสามารถของพวกเขาในการกำหนดอนาคตของตนเองรัฐบาลไทยจำเป็นต้องตระหนักถึงศักยภาพของเยาวชน และสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์นวัตกรรม และเสรีภาพในการแสดงออกเมื่อนั้นเท่านั้นที่เยาวชนไทยจะเติบโตได้อย่างแท้จริงในยุคดิจิทัล และมีส่วนร่วมในการสร้างอนาคตที่ดีกว่าสำหรับตนเองและประเทศชาติ

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากบทความ

เอกสารอ้างอิง

- จันทนา สุทธิจาริ. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเมืองการปกครองตามรัฐธรรมนูญ ฉบับประชาชน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ วี.เจ. พรินต์ติ้ง.
- ณรงค์ สีนสวัสดิ์. (2539). การเมืองไทย : การวิเคราะห์เชิงจิตวิทยา. กรุงเทพฯ: ออเรียนแทล สกอล่า.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2562). ทหาราของผู้เชี่ยวชาญ. สืบค้น 1 พฤศจิกายน 2567, จาก https://www.matichon.co.th/politics/news_1430784
- บุญรักษ์ บุญยะเขตมาลา. (2548). ทหาราของเสียงส่วนใหญ่ อันตรายต่อเสรีภาพในการพูด. สืบค้น 1 พฤศจิกายน 2567, จาก <https://mgronline.com/daily/detail/9480000087380>
- พุทธทาสภิกขุ. (2555). 16 นิทานกตัญญู 12 นิทานเรียนรู้พลัน: เล่านิทานธรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรมสภา.
- ภาคจิรา มาตาทิกษ์. (2565). จินตนาการใหม่ของเยาวชนไทย. สืบค้น 1 พฤศจิกายน 2567, จาก <https://www.the101.world/kid-for-kids-future-of-new-generation/>
- สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส. (2547). บาลีไวยากรณ์ วจิวภาค ภาคที่ 2. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย.

- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2557). *ทัศนคติทางการเมืองของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร*.
กรุงเทพฯ: เอส แอนด์ จี กราฟฟิค.
- เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2557). *สร้างการปกครองท้องถิ่นให้เป็นรากฐานของประชาธิปไตย*.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

